

שיעור ח: כל התדיר וכל המקודש (חלק ב)

Session #8: Frequency and Sanctity as Considerations for Precedence (part 2)

(1) משנה כתב יד קאופמן זבחים י:א-ב

- (א) כל התדיר מחברו, קודם את חברו:
התמידין קודמין למוספין,
ומוספי השבת קודמין למוספי ראש חדש,
מוספי ראש חדש קודמים למוספי יום טוב של ראש השנה,
שנאמר: מלבד עלת הבקר אשר לעלת התמיד תעשו את אלה.
(ב) כל המקדש מחברו קודם את חברו:
דם חטאת קודם לדם עולה,
מפני שהוא מרצה.
אברי עולה קודמין לאמורי חטאת,
מפני שהן כליל לאשים.
חטאת קודמת לאשם,
מפני שדמה נתן על ארבע קרנות על היסוד.
אשם קודם לתודה ואיל נזיר,
מפני שהוא קדש קדשים.
התודה ואיל נזיר קודמין לשלמים,
מפני שהן נאכלים ליום אחד, וטעונים לחם.
שלמים קודמין לבכור,
מפני שהם טעונים מתן ארבע, וסמיכה, ונסכים, ותנופת חזה ושוק.

(2) משנה כתב יד קאופמן הוריות ג:ו

- כל התדיר מחברו קודם את חברו.
כל המקדש מחברו קודם את חברו.
פר משיח ופר עדה עומדין, פר משיח קודם לפר עדה, ולכל מעשיו.

(3) הוריות יב ע"ב

- מנא הני מילי אמר אביי דאמר קרא מלבד עולת הבקר אשר לעולת התמיד (למה לי)
מכדי כתיב עולת הבקר עולת התמיד למה לי הכי קאמר רחמנא כל דתדירה קדמה.
וכל המקדש מחברו הוא קודם את חברו.
מנלן דתנא דבי רבי ישמעאל וקדשתו לכל דבר שבקדושה
לפתוח ראשון ולברך ראשון וליטול מנה יפה ראשון.

(4) פירוש המשנה לרמב"ם הוריות ג:ו

- אמר הכתוב מלבד עולת הבקר אשר לעולת התמיד, רוצה בזה שעולת התמיד תקדם, ולמדנו מזה שכל
התדיר מחברו קודם את חברו. ואמר גם כן וקדשתו כי את לחם וכו', ובאה הקבלה: לכל דבר
שבקדושה, לפתוח ראשון ולברך ראשון וליטול מנה יפה ראשון, ולמדנו שהיותר מקודש קודם.

(5) זבחים צ ע"ב

- איבעיא להו תדיר ומקודש איזה מהם קודם תדיר קודם משום דתדיר או דלמא מקודש קדים דקדיש

(6) משנה כתב יד קאופמן מנחות י"א:ז

שְׁנֵי שְׁלַחֲנוֹת הָיוּ בְּאוֹלָם מִבְּפָנִים, עַל פֶּתַח הַבַּיִת, אֶחָד שְׁלִישִׁי וְאֶחָד שְׁלֹזָהָב.
עַל שְׁלִישִׁי נֹתֵנִין לֶחֶם הַפָּנִים בְּכִנִּיסָתוֹ, וְעַל שְׁלֹזָהָב בִּיצִיאָתוֹ, שְׁמַעְלִין בְּקֹדֶשׁ וְלֹא מוֹרִידִין.
וְאֶחָד שְׁלֹזָהָב מִבְּפָנִים, שְׁעָלִיו לֶחֶם הַפָּנִים תָּמִיד.

(7) רש"י מנחות צ"ט.

שמעלין בקודש – כגון בכניסתו מניחו על של **כסף**
וכשמגיע להיכל מסדר על של משה שמצופה זהב הרי עליה
ולא מורידין לכך ביציאתו מניחו על של זהב.

(8) מנחות צו ע"ב

וּמֵנָּה לֵן דָּאִין מוֹרִידִין אָמַר רַבִּי דָּאֲמַר קָרָא וַיִּקַּם מִשָּׁה אֶת הַמִּשְׁכָּן וַיִּתֵּן אֶת אֲדָנָיו וַיִּשֶׂם אֶת קִרְשָׁיו וַיִּתֵּן אֶת בְּרִיחָיו
וַיִּקַּם אֶת עֲמֻדָיו.
וּמִנְלָן דְּמַעְלִין אָמַר רַבִּי אַחָא בַר יַעֲקֹב דָּאֲמַר קָרָא אֶת מַחְתּוֹת הַחֹטָאִים הָאֵלֶּה בְּנִפְשׁוֹתָם וְעָשׂוֹ אוֹתָם רְקוּעֵי פָחִים
צִיפּוּי לְמַזְבֵּחַ כִּי הִקְרִיבוֹם לִפְנֵי ה' וַיִּקְדְּשׁוּ וַיְהִי לְאוֹת לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל בְּתַחֲלִילָה תִּשְׁמִיעִי מִזְבֵּחַ וְעַכְשָׁיו גּוֹפּוֹ שֶׁל מִזְבֵּחַ.

(9) לקח טוב במדבר י"ז:ג

כִּי הִקְרִיבוֹם לִפְנֵי ה' וַיִּקְדְּשׁוּ – מִיֵּכֵן אָמְרוּ מַעְלִין בְּקֹדֶשׁ וְלֹא מוֹרִידִין:

(10) ברכות כח ע"א

אָמַרְי, הִכִּי נֶעְבֵּיד? נַעֲבִירָה? גְּמִירִי: **מַעְלִין בְּקֹדֶשׁ וְאִין מוֹרִידִין**. נִדְרוֹשׁ מֵר חֲדָא שְׁבִתָּא וּמֵר חֲדָא
שְׁבִתָּא? אֲתִי לְקִנְאוּיִי! אֵלֹא לְדְרוֹשׁ רַבִּין גְּמִילָאֵל תִּלְתָּא שְׁבִתִּי, וְרַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה חֲדָא שְׁבִתָּא.
וְהֵינּוּ דָּאֲמַר מֵר: שְׁבִתָּא שֶׁל מִי הִתָּה? שֶׁל רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה הִתָּה.

(11) יומא כ"ב

רַב אִיקָלַע לְאַתְרֵיהּ דְּרַבִּי שִׁילָא לֹא הָוֵה אָמוּרָא לְמִיקָם עָלֶיהָ דְּרַבִּי שִׁילָא קָם רַב עָלֶיהָ וְקָא מְפָרֵשׁ
מֵאֵי קְרִיאַת הַגָּבֵר קָרָא גְּבָרָא אָמַר לִיה רַבִּי שִׁילָא וְלִימָא מֵר קָרָא תְרַנְגוּלָא אָמַר לִיה אַבּוּב לְחַרִּי זְמַר
לְגַרְדָּאֵי לֹא מְקַבְּלוּהּ מִיָּנִיָּה.
כִּי הָוֵה קְאִימָנָא עָלֶיהָ דְּרַבִּי חִיָּא וּמְפָרִישְׁנָא מֵאֵי קְרִיאַת הַגָּבֵר קָרָא גְּבָרָא וְלֹא אָמַר לִי וְלֹא מִיָּדִי וְאֵת
אָמַרְתָּ לִי אִימָא קָרָא תְרַנְגוּלָא אָמַר לִיה מֵר נִיהוּ רַב נִינַח מֵר אָמַר לִיה אָמַרִי אִינְשִׁי אִי תַגְרַת לִיה
פּוּץ עֲמִירָה אִיכָא דָּאֲמַרִי הִכִּי אָמַר לִיה **מַעְלִין בְּקֹדֶשׁ וְלֹא מוֹרִידִין**.

(12) בבלי יומא ע"ג.

מִיתִיבִי מְשׁוּחַ מְלַחְמָה אִינוּ מְשַׁמֵּשׁ לֹא בְּאַרְבַּעָה כִּלְהֵן הֲדִיּוֹט לֹא בְּשִׁמוּנָה כִּלְהֵן גָּדוֹל.
אָמַר לִיה אַבְיִי אֵלֹא זֶר מְשׁוּיַת לִיה
אֵלֹא כִּלְהֵן גָּדוֹל מְשׁוּם אִיבָה כִּלְהֵן הֲדִיּוֹט מְשׁוּם **מַעְלִין בְּקֹדֶשׁ וְלֹא מוֹרִידִין**.

(13) מגילה ט ע"ב

אָמַר רַבִּי יוֹסִי מַעֲשֶׂה בְּרַבִּי יוֹסֵף בֶּן אוֹלָם מְצִיפּוּרִי שְׁאִירַע בּוֹ פָּסוּל בְּכֵהֵן גָּדוֹל וּמִינוּהוּ תַחְתּוֹ וּבָא
מַעֲשֶׂה לִפְנֵי חֲכָמִים וְאָמְרוּ רָאשׁוֹן חוֹזֵר לְעִבּוּדָתוֹ שְׁנֵי אִינוּ רָאוּי לֹא לְכֵהֵן גָּדוֹל וְלֹא לְכֵהֵן הֲדִיּוֹט.
כֵּהֵן גָּדוֹל מְשׁוּם אִיבָה כֵּהֵן הֲדִיּוֹט מְשׁוּם **מַעְלִין בְּקֹדֶשׁ וְלֹא מוֹרִידִין**

(14) מגילה כא ע"ב

- אמר רבא ראשון שקרא ארבעה משופח שני שקרא ארבעה משופח שלישי שקרא ארבעה משופח.
- ראשון שקרא ארבעה משופח דתנן בשלש קופות של שלש סאין שבהן תורמין את הלשכה והיה כתוב עליהן אב"ג לידע איזו מהן נתרמה ראשון להקריב ממנה ראשון שמצוה בראשון.
 - אמצעי שקרא ארבעה משופח דתנא אל מול פני המנורה יאירו מלמד שמצדד פניהם כלפי נר מערבי ונר מערבי כלפי שכינה ואמר רבי יוחנן מכאן שאמצעי משופח.
 - ואחרון שקרא ארבעה משופח משום מעלין בקדש ולא מורידין

(15) מנחות לט ע"א

תנא כשהוא מתחיל מתחיל בלבן הכנף מין כנף
 וכשהוא מסיים מסיים בלבן מעלין בקדש ולא מורידין.

(16) מיוחס לר' גרשום בבלי מנחות מ"א:

ויכפלו לח' ויקח א' מן החוטין ויעשה ממנו ב' קשרין למעלה סמוך לכנף ויכרוך החוט סביב השבעה עד שליש ויעשה ג' קשרים ויניח שני שלישי גדול ומ"ט ב' למעלה וג' למטה ולא איפוך משום מעלין בקדש ולא מורידין.

(17) תלמוד ירושלמי (ונציה) מסכת שבועות פרק א [דף לב טור ג]

אמר רבי יוסי דרומי קומי רבי יונה הכן צורבה למיתני א"כ יהו של ראשי חדשים קריבין ביום הכיפורים שכן מעלין בקדש ולא מורידין אבל של י"ה אין קריבין בראש חדש שאין מורידין בקודש רבי לעזר בשם רבי בון פתר לה פתר חורון אם כן יהו של יום הכיפורים קריבין בראשי חדשים שמכפרין כפרתן וכפרת ראשי חדשים אבל של ראשי חדשים אין קריבין ביום הכיפורים שאין מכפרין אלא כפרתן בלבד

(18) תלמוד ירושלמי (ונציה) מסכת ביכורים פרק ג [דף סה טור ב]

כשהנשיא נכנס כל העם עומדין מפניו ואין רשות לאחד מהן לישיב עד שיאמר להן שבו אב בית דין שנכנס עושין לו שורות רצה נכנס בזו רצה נכנס בזו חכם שנכנס אחד עומד ואחד יושב אחד עומד ואחד יושב עד שמגיע ויושב לו במקומו ר' מאיר הוה יליף סלק לבי' וועדא והוון כל עמא חמיין ליה וקיימון לי' מן קומי כד שמעון ההן תניא תני בעון למיעבר ליה כן כעס ונפק ליה אמר לון שמעתי שמעלין בקדש ולא מורידין

(19) תלמוד ירושלמי (ונציה) מסכת מגילה פרק ד [דף עד טור ג]

תפילה ומזוזה מי קודם שמואל אמ' מזוזה קודמ' רב חונה אמר תפילה קודמת מה טעמיה דשמואל שכן היא נוהגת בימים טובים ובשבתות מה טעמא דרב חונה שכן היא נוהגת במפרשי ימים והולכי מדברות מתניתא מסייעה לשמואל תפילה שבלת עושין אותה מזוזה מזוזה שבלת אין [דף עה טור ד] עושין אותה תפילין למה שמעלין בקדש ולא מורידין

(20) משנה כתב יד קאופמן מגילה ג:

בני העיר שמכרו רחובה שלעיר, לוקחים בדמיו בית הפנסות; בית הפנסות, לוקחים תיבה; תיבה, לוקחים מטפחות; מטפחות, לוקחים ספרים; ספרים, לוקחים תורה. אבל אם מכרו תורה, לא יקחו ספרים; ספרים, לא יקחו מטפחות; מטפחות, לא יקחו תיבה; תיבה, לא יקחו בית הפנסות; בית הפנסות, לא יקחו את הרחוב. וכן במותריהם.

(21) פירוש המשנה לרמב"ם מגילה ג:

משנה זו לר' מנחם בר' יוסי, שלדעתו יש קדושה לרחובה של עיר כיון שמתפללין בו בתעניות ובמעמדות, ואינה הלכה, לפי שלא ייחדוהו לתפלה אלא מתפללין בו עראי. והכלל בכל זה מעלין בקדש ולא מורידין.

(22) שולחן ערוך אורח חיים כ"ה:א

אחר שלבש טלית מציץ, יניח תפילין, שמעלין בקדש.

(23) טור אורח חיים כ"ה:א

ואחר שנתעטף בציצית יניח תפילין מיד, כדי שיהו מצויין לו בשעת קריאת שמע ותפלה, דאמר רבי יוחנן הרוצה לקבל עליו עול מלכות שמים שלימה יפנה, ויטול ידיו, ויניח תפילין, ויקרא קריאת שמע, ויתפלל.

(24) בית יוסף אורח חיים כ"ה

ואחר שנתעטף בציצית יניח תפילין מיד מתוך דברי רבינו נראה שבתחלה מתעטף בציצית ואח"כ מניח תפילין וכ"כ בנמ"י בהלכות ציצית דמצות ציצית ששקולה כנגד כל המצות ראוי להקדים ועוד שהיא תדירה יותר שנוהגת בין בחול בין בשבת וי"ט ותדיר ושאינו תדיר קודם וכן מצאתי לה"ר יונה בספר היראה עכ"ל ואח"כ כתב וז"ל ומ"מ אותם שמתעטפים בטלית גדול כיון שאין דרך להתעטף אלא אחר כל המלבושים ושנתנו מקטוריהם בראשיהם מצות תפילין באה לפנייהם תחלה ומברכין עליהם תחלה לפי שאין מעבירין על המצות ואפי' אותם שאין נוהגים אלא בטלית קטן ראוי ללבוש אותו על מלבושיהם לקיים בו יפה ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם עכ"ל ואיני מבין דבריו היאך באה מצות תפילין לפניו על ידי שלבש כל מלבושיו ושנתן מקטורן בראשו לשאם יאחר הנחתם לעטיפת ציצית יהיה מעביר על המצות ומ"ש בשם ספר היראה הוא בטלית קטן אבל בטלית גדול אחר הנחת תפילין כתב שמתעטף בו וכתב האגור בשם ספר הזוהר שאיסור גדול מי שמניח תפילין קודם לבישת הציצית עכ"ל ונראה לי שכתב כן משום דאיתא בספר הזוהר בסוף פרשת במדבר סיני בשעתא דבר נש קאים בעי לדכאה גרמיה בקדמיתא לבתר יקבל עליה האי עול לפרשא על רישיה פרישו דמצוה לבתר אתקשר קישורא דידודאי דאינהו תפילין ושמעתי בשם גדולי מקובלי ספרד ז"ל שמי שאין לו טלית קטן ודאי יניח טלית ואח"כ תפילין אבל מי שלבש טלית קטן יניח תפילין תחלה ואח"כ יתעטף בטלית גדול ונותנים טעם לשבח שהרי כיון שלבשו טלית קטן ואח"כ הניחו תפילין הרי כבר קיימו דברי הזוהר ואם היו רוצים לקרות ק"ש ותפלה בלא עטיפת טלית אחר היו רשאים שהרי כבר מצות ציצית ותפילין עליהם ואם אח"כ מתעטפים בטלית אחר או בכמה טליתות אינם ענין למצות תפילין ונהגו העולם להתעטף בציצית תחלה ולפי מנהגם הנותנים כיס של תפילין והטלית לתוך כיס אחד צריכים ליזהר שלא ישימו כיס התפילין למעלה כדי שלא יפגע בהם תחלה ויצטרך להניחם קודם עטיפת ציצית כדי שלא יעביר על המצות דאע"ג דגבי תפילין אם פגע בשל ראש תחלה יסלקנה ויניח של יד תחלה כמו שיתבאר בסימן כ"ח בס"ד שאני התם דכתיב והיו לאות על ירך והדר לטוטפות בין עיניך ודרשינן נמי מקרא דכל זמן שבין עיניך יהיו שתים ומש"ה מוטב שיעביר על המצוה משיעבור אמאי דכתיב באורייתא אבל הכא דאין לנו דמצות ציצית קודמת אלא מאסמכתא בעלמא מוטב שתדחה אסמכתא זו משיעבור על המצוה:

והדרך הנכונה לברך על טלית קטן ואח"כ יניח תפילין של יד ושל ראש ואז יבא לב"ה ויתעטף בטלית גדול ובזה יצא ידי חובת רשב"י שכתב בספר הזוהר פרשת ואתחנן שצריך שיהא לבוש ציצית ותפילין בצאתו מפתח ביתו לילך לב"ה ומאן דעייל לבי כנישתא כד נפיק מתרעיה ולא תפילין ברישיה וציצית בלבושיה ואמר אשתחוה אל היכל קדשך ביראתך קב"ה אמר אן הוא מוראי ודא אסהיד סהדותא דשיקרא ע"כ וכך הם דברי ה"ר יונה בספר היראה שכתב ויהיה לו טלית קטן וילבש אותו מיד בלא ברכה אם לא רחץ ידיו ואח"כ כתב וירחץ בנקיון כפיו ויברך מיד על מצות ציצית בטלית שלבש אם לא בירך בהתעטפו ואח"כ יניח תפילין ויבא לבית הכנסת וישב במקומו אם יש לו עוד טלית יתכסה בו ויברך להתעטף בציצית:

(25) ביאור הגר"א אורח חיים כ"ה:א

שמעלין בקדש – דברי המחבר וכ"כ ע"פ הזוהר ע"ש ח"ג ק"ג ב' וכמ"ש בכ"מ שציצית הוא הכסא ותפילין הוא אדם מלמעלה והן תשמישי קדושה ועב"י בשם האגור ובדיני מהרי"ו ס"כ ובגמ' במקומות הרבה:

(26) ביאור הלכה אורח חיים כ"ה:א

שמעלין בקדש – על האדם קאי שצריך לילך מדרגא לדרגא ולהתעלות בקדושה כי מתחלה הוא רק מכסה את עצמו בכיסוי של מצוה וע"י התפילין הוא מקשר את עצמו בקשר היחוד והקדושה [א"ר והגר"א וכוון בזה לתרץ קושית הש"א והדגול מרבבה]:

(27) ערוך השולחן אורח חיים כ"ה:א

כתב רבינו הבית יוסף: אחר שלבש טלית מצויין – יניח תפילין, **שמעלין בקדש**. עד כאן לשונו. והקשו עליו: דאדרבא כיון דתפילין מקודש יותר, הא קיימא לן כל המקודש מחברו קודם לחברו, ואם כן הוה ליה להקדים תפילין לציצית (שאגת אריה סימן כ"ח ודגול מרבבה). אבל דברי רבינו הבית יוסף צודקים. דהנה במנחות (מט ב) מסקינן דתדיר ומקודש – שניהם שוים במעלה, ויכול להקדים מי שירצה. וכך פסק הרמב"ם בסוף פרק שמיני מתמידין, עיין שם. וציצית לגבי תפילין הוי תדיר, שנוהג גם בשבתות וימים טובים. וזהו שאומר: דכיון דשניהם שוים במעלה, לכן מצד "מעלים בקודש" כלומר להעלות את גופו – לכן מקדים הטלית להתפילין. וכן הוא בזוהר סוף פרשת "במדבר" דציצית ילבש קודם לתפילין, עיין שם.

(28) שר"ת שאגת אריה (ישנות) סימן כח

שאלה **המניח תפילין ומתעטף בציצית איזה מהן ראוי להקדים לחבירו** אם תפילין קודמים לציצית או איפכא: תשובה ב"י בה' ציצית כ' נראה שראוי להקדים מצות ציצית ששקולה כנגד כל המצות ועוד שתדירה יותר שנוהגת בין בחול בין בשבת בין ב"ט ותדיר ושאינו תדיר קודם וכ"מ לה"ר יונה בס' הירא' ומ"מ אותן שמתעטפין בטלית גדול כיון שאין דרך להתעטף אלא אחר כל המלבושין ושנותנין מקטוריהן בראשיהם מצות תפילין בא לפני תחלה ומברכים עליהם תחלה לפי שאין מעבירין על המצות ע"כ. הנה מש"כ שראוי להקדים מצות ציצית מפני שהיא תדירה יותר ו"ל דהא ליתא שהרי דעת ר"פ אפי' כסות יום פטור מן הציצית בלילה נמצא דאין מצות ציצית נוהג כלל בלילה אבל תפילין דעת ר"פ שמן התורה נוהג בלילה אלא שרבנן גזרו עלה משום שמא ישן בהן הרי דמצות תפילין תדירה ממצות ציצית שאינה נוהגת בלילות מד"ת ותפילין מה"ת נוהג בלילה ומשום גזירה דרבנן לא פקע מעלת תדיר ממצות תפילין כיון דמה"ת נוהג בלילות כבימים ואי משום דציצית נוהג בשבת וי"ט משא"כ תפילין הא מ"מ מה שנוהג בלילות משא"כ בציצית הוא יותר תדירה מהא דשבת וי"ט של ציצית. ועוד נ"ל דאפי' אי נימא דהלכה כמ"ד כסות יום חייב בציצית אפי' בלילה ותפילין אינו נוהג מה"ת בלילה וכמ"ש בדיני תפילין וציצית בס"ד וה"ל מצות ציצית תדיר מתפילין מ"מ אין לציצית דין קדימה על תפילין דהא תפילין דבר שבקדושה הן משא"כ ציצית כדאמר' בפ"ב דמגילה (ד' כו) דחשיב ציצית בין תשמישי מצוה דנזרקין ונרתקין של תפילין ורצועותיהן חשיב בין תשמישי קדושה דנגזנין והרי בזבחים רפ"י (ד' פט) תנן כל התדיר מחבירו קודם את חבירו וכל המקודש מחבירו קודם את חבירו ובגמ' (ד' צ) איבעי' להו תדיר ומקודש איזה מהן קודם תדיר קודם משום דתדירא או דילמא מקודש קודם דקדיש ולא איפשטא וכיון דלא איפשט א"כ אין לאחד דין קדימה על חבירו. וכ"פ הרמב"ם בפ"ט מה' תמידין מוספין היו לפניו תדיר ומקודש יקדים איזה מהן שירצה ע"כ. וא"כ כיון דלכ"ע אין לציצית קדימה של תפילין אפי' את"ל דציצית תדירי הא תפילין קדישי וה"ל תדיר ומקודש ואיזה מהן שירצה יקדים הרי ראוי להקדים תפילין לציצית דאי תפילין תדירי מציצית ה"ל תדיר ומקודש וקדמי לציצית ואפי' את"ל דציצית תדירי מתפילין הא מ"מ תפילין קדישי וה"ל תדיר ומקודש ואיזה שירצה יקדים ואי מקדים תפילין לציצית לא עבר על שורת הדין וממ"נ עבד כהלכה אבל אי מקדים ציצית לתפילין הרי למ"ד לילה זמן תפילין הוא וכסות יום פטור מן הציצית בלילה הוי ליה תפילין תדיר ומקודש משא"כ בציצית ועושה דלא כהלכה. עוד אני אומר דאפי' למ"ד תפילין אינו נוהג בלילה וכסות יום חייב בציצית אפי' בלילה מ"מ אין שם תדיר על מצות ציצית דהא לאו דבר שבחובה היא דלא חייבה תורה לאהדורי בתר טלית בת חובא כמו שחייב בתפילין ושאר מצות אלא שאם יש לו טלית בת חיובא מצוה עליו להטיל בה ציצית ואי לא לא כל כה"ג אין דין תדיר עליו להקדימו לשאינו תדיר אלא מצוי מיקרי ולא תדיר. שהרי שם בעי הש"ס למפשט לבעיין דתדיר מקודש איזה מהן קודם מהא דתנן שלמים של אמש חטאת ואשם של היום שלמים של אמש קודמין הא אידי ואידי דיום חטאת ואשם קודמין אף על גב דשלמים תדירי. א"ר מצוי קאמרת תדיר קמיבעי' לן מצוי לא קמיבעי' לן ופירש"י שלמים תדירי שהן מצויין מתוך שבאין בנדר ובנדבה מצוי קאמרת שאין תדירותו חובה אלא שהוא מצוי יותר מחבירו ע"כ. הרי אף על גב דלאחר שנדר ונדב קרבן שלמים הקרבנות עליו חובה בע"כ אפי' אזלינן בתר עיקר חיובא והואיל ואין חובה עליו להקדיש שלמים כדי להקריבן לאו דבר שבחובה הן ולא הוה תדיר אלא מצוי ה"נ אף על גב דאם לובש טלית בת ד' כנפות מצות ציצית עליו חובה בתר עיקר חיובא אזלינן והואיל ואין עליו חובה ללבוש טלית בת ד' כנפות כדי שיתחייב בציצית לאו דבר שבחובה הן ולא ה"ל תדיר דליקדמי לשאינו תדיר אלא מצוי בלבד מיקרי ואין לו דין קדימה מפני מצויותיו. ואפי' למ"ד כלי קופסא חייבין בציצית בפ' התכלת (ד' מ) מ"מ אין עליו חובה לקנות טלית בת ד' כנפות כדי שיתחייב בציצית וא"כ תפילין קודמים דה"ל מקודש והשתא כל המקודש מחבירו דשם קדושה על שניהם אלא שאחד מקודש מחבירו קודם את חבירו. מקודש ואינו מקודש כגון תפילין וציצית לא כ"ש דהמקודש קודם לשאינו מקודש. ואף על גב דאמר התם א"ל רב הונא ב"י לרבא אטו תדיר לאו מצוי היא והתנאי אוציא את הפסח שאינו תדיר ולא אוציא את המילה שהיא תדירה ומשני מאי תדירה במצות איבעית אימא מילה לגבי פסח כי תדיר דמי'. והשתא לא מיבעיא לשינויא קמא דהא דקרי למילה תדיר מפני שתדירה במצות שנכתרה עליה י"ג בריתות וצוויין כמו שפירש"י דה"ט לא שייך גבי מצות ציצית אלא אפי' לשינויא בתרא דקאמר מילה לגבי פסח כי תדיר דמי הא פירש"י מפני שמצויה היא הרבה מפסח אבל מצוי חטאת לאו כתדירה דמי ע"כ. וכ"ש דציצית לגבי תפילין לאו כתדירה דמי יותר משלמים לגבי חטאת ולא דמי למילה גבי פסח דכתדירה דמיא דמילה נוהגת בכל יום ויום תמיד ופסח אינו נוהג אלא פ"א בשנה בלבד והרבה היא מצויה מפסח וזה ברור:

ומהתימה על הר"י ונ"י שכתבו דציצית תדיר מיקרי וליתא דאינו אלא מצוי וכדאמרן ולפי זה תפילין ראוי להקדים לציצית משום קדושה שבה. ולא תימא דלא שייך שם קדושה אלא בקדשים הקריבין ע"ג המזבח בקודש אבל לא בשאר דברים כגון תפילין דנימא דשם קדושה שבו גורם לו דין קדימה. דהא ליתא שהרי הש"ס רצה למפשי התם לבעיין דתדיר ומקודש מהא דא"י הלכה מתפלל אדם של מנחה ואחר כך של מוסף ש"מ דבשאר מצות שאינן של קדשים שייך נמי שם קדושה לענין דין קדימה. ואין לדחות ולומר דמה"ט קרי לתפלת מוסף מקודש משום דתפלה זו במקום קרבן מוסף תיקנוהו רבנן כדאמר בריש פ' תפלת השחר (ד' כו) וגם מדכרינן לקרבן מוסף בתפלה זו משא"כ בתפלת מנחה אף על גב דתיקנו אותה כנגד תמיד של בין הערבים וכדאמרין התם מ"מ לא מדכרינן בתוך התפלה עצמה אותו קרבן שנתקנה כנגדו והא"ת כתבו קצת פוסקים דאין להתפלל תפלת מוסף נדבה אף על גב דמתפללי' כל התפלות נדבה דהואיל ומדכרינן בתוך התפלה לקרבן מוסף אין קרבן מוסף באה נדבה. דליתא דהא דמדמי תפלת מוסף ומנחה לתדיר ומקודש לאו מה"ט הוא משום דמדכרינן לקרבן בתוך התפלה ה"ל כמקודש קדשים. שהרי דחי התם אטו שבת לתפלת מוסף אהני לתפלת מנחה לא אהני ש"מ דה"ט דס"ד דתפלת מוסף קדישא משל מנחה מפני שהיא תפלה מיוחדת לימים מקודשים כשבת וי"ט ור"ח אבל תפלת מנחה בחול נמי איכא ומדקאמר דשבת לתפלת מנחה נמי אהני כמו לתפלת מוסף ש"מ דאין שום מעלה כלל לתפלת מוסף להיות שם קדושה עלה מצד עצמה יותר משאר תפלות משום דמדכרינן את הקרבן בתוך התפלה עצמה משא"כ בשאר כל התפלות דא"כ אכתי מאי משני דשבת מהני למנחה כמו למוסף הא אף על גב דתפלת מנחה של שבת מצד קדושת שבת חמירא ושקולה בקדושתה כמו תפלת מוסף מ"מ הא תפלת מוסף מקודשת יותר ממנחה משום דמדכרינן בה לקרבן מוסף משא"כ במנח' וא"כ אכתי תפשוט בעיין דתדיר ומקודש דהיינו מקודש חמור נגד מקודש קל אלא שתדיר יותר כדמוכח מתנ"י דחשיב התם דם חטאת קודם לדם עולה מפני שהיא מרצה וכן כל הני דחשיב להו התם כולן מקודשין אלא שהא"י קודש חמור והשני קל ממנו בקדושה ועלה קאי בעיין דתדיר והוא קודש קל ומקודש דהיינו קודש חמיר ממנו וה"מ כולה סוגיין. וכיון דבעיין במקודש חמור ותדיר מקודש קל הוא א"כ אכתי לא משני מידי בהא דשבת למנחה אהני כמו למוסף הא מ"מ מוסף הוי ליה מקודש חמור שקדושתה מצד עצמה משא"כ במנחה. אלא וודאי אין לתפלת מוסף שום מעלה קדושה מצד עצמה דהא מדכרינן לקרבן בתוך התפלה עצמה לאו מילתא היא למיקרי שם קדושה מה"ט. ועוד שהרי בעי לימפיש עוד התם לבעיין דתדיר ומקודש מהא דתניא דבר אחר ברכת היין תדיר וברכת היום אינו תדיר ותדיר ושאינו תדיר תדיר קודם אף על גב דברכ' היום קדישא. ודחי אטו שבת לברכת היום אהני לברכת היין לא אהני ומדכרינן לב"ה מקודש אף ע"פ שאין לו ענין לקדשים כלל ש"מ דבכל דבר שבקדושה שייך למעלה זו של מקודש ליקדם לשאינו מקודש והה"נ תפילין קדמי בוודאי לציצית הואיל ומקודשת אפי' אי ציצית נוהג בכסות יום אפי' בלילה ותפילין אינו נוהג בלילה לאו שם תדיר על מצות ציצית אלא שם מצוי הואיל ואינו דבר שבחובה מטעמא דפ' ודומיא דשלמים דקאמר רבא דה"ל מצוי ולא תדיר מה"ט. ואף על גב ד"ל דרבא דקרי לשלמים מצוי ולא תדיר דיחוי' בעלמא קא מדחי ליה דלא תפשוט מכאן מדקדמי חטאת ואשם דקדישי לשלמים דתדיר דש"מ דמקודש קודם לתדיר מ"מ תפילין דקדישי קדמי לציצית ממ"נ אי מצוי כמו ציצית נמי תדיר מיקרי א"כ שלמים דמצויין נמי תדיר הן ואפ"ה חטאת ואשם המקודשים קדמי להן וש"מ דתדיר ומקודש מקודש קודם א"כ ה"ה לתפילין המקודשים קדמי לציצית התדיר ואי שלמים המצויין לאו תדיר מיקרו לפיכך חטאת ואשם המקודשים קדמי להן אם כן ה"נ ציצית המצוי לאו תדיר מיקרי וממילא תפילין המקודשים קדמי להו:

ודע דבעל ט"ז בא"ח ס' תרפ"א כתב ב' כל התדיר מיבעיא לן בתדיר ומקודש איזה מהן קודם ונשאר בספק כו' ואף על גב דנשאר הבעיא בספק משמע שיש לנו לפסוק דתדיר עדיף כיון שהיא כלל בתורה ואין לנו דבר ברור להוציא מן הכלל כו' ע"כ. ואיני יודע מאי קאמר דהא דכל המקודש מחבירו הוא נמי כלל בתורה ומקראי ילפינן לה בשלהי מס' הוריות. וגם נעלם ממנו דברי הרמב"ם שהבאתי למעלה בתדיר ומקודש שפסק דאיזה שירצה יקדים:

ונחזור לענייננו דלפי מה דפ' מחוייב להקדים מצות תפילין לציצית משום דתפילין ה"ל מקודש. ובש"ע א"ח ס' כ"ה כתב לאחר שלבש טלית מצויין יניח תפילין שמעלין בקודש ע"כ ואין אלא דברי תימה דכלפי לייא אדרבה תפילין משום קדושתן ראוי להקדימן לציצית וכדתנן כל המקודש מחבירו קודם את חבירו ואין ענין מעלין בקודש לכאן דזה מיירי שמעלין מקדושה קלה לקדושה חמורה ממנה אבל אין מורידין מחמורה לקלה

וכההיא דפרק הקומץ רבה דתפילה של יד עושים אותה של ראש משום מעלין בקודש דשל ראש קדושתה חמורה משל יד ושל ראש אין עושין אותה של יד משום דאין מורידין אבל בשני דברים כל המקודש מחבירו קודם לו וכ"ש מקודש ואינו מקודש כמו ציצית ותפילין דמקודש קודם וכמש"כ. מיהו כל זה הוא לדעת הר"י והנ"י אבל המחזור דאפי' את"ל ציצית נוהג אפי' בלילה בכסות המיוחד ליום ותפילין אינו נוהג בלילה מה"ת ואפי' את"ל נמי דמצוי תדיר מיקרי כ"ז אינו מועיל כלום להקדים ציצית ותפילין משום תדיר ושאינו תדיר קודם ואפי' את"ל נמי תדיר ומקודש שדחי קודם ולא היה צריך לדעת דא"ת"ל תדיר קודש קדמי לשלמים נהי דעיקרן אינו של חובה כמו חטאת שמחוייב להביא בע"כ אבל שלמים אי בעי לא נדר ונדב כלל מ"מ בסופן לאחר שהקדיש חובה עליו להקריבן בע"כ אבל ציצית לעולם אינו חובה עליו ללבוש טלית בת חיובא כדי לקיים מצות ציצית וה"ל דבר הרשות לגמרי דלא ילבוש ולא יעשה ציצית אם כן אין לה דין קדימה על מצוה אחרת של חוב. מ"מ אני אומר דאע"ג דמצות ציצית לאו מצוה של חובה היא אפ"ה אין חיוב להקדי' תפילין לציצית אפי' תימה נמי דתפילין ה"ל תדיר ומקודש לגבי ציצית וטעמ' דמילתא דכל דיני קדימה כגון של תדיר או של מקודש אינן נוהגין אלא בשתי מצות שאחד מהן תדירה או מקודשת מחבירתה אבל לגבי דבר הרשות ל"ל בה דהא אם לא ירצה להקריב שום א' מן הקרבנות הללו הרשות בידו ומותר לעסוק במלאכתו וצרכיו קודם הקרבה אלא שאם רוצה להקריב מחוייב להקדים ולהקריב התדיר או המקודש קודם לחבירו וכמ"ש בידינו ברכו' בסי' כ"ב בס"ד א"כ ה"נ אם מקדים ללבוש הטלית המצויין קודם לתפילין ל"ל בה דהא ה"ל מקדים דבר הרשות לדבר מצוה דהא לבישת טלית זה אינו חובה עליו ואי בעי לא לביש ליה כלל הילכך לא איכפת לן בהקדמתו לפיכך הרשות בידו או ללבוש תפילין קודם או ללבוש טלית מצויין קודם לתפילין. ומש"כ בנ"י דראוי להקדים ציצית לתפילין משום ששקולה נגד כל המצות הא וודאי אם היה ציצית חובה הוי אתי שפיר אבל כיון שנתברר דאם היה חובה בוודאי מצות תפילין היה קודם לה משום שהוא תדיר ומקודש ואין לנו לדחות מעלת תדיר ומקודש שהוא מה"ת מפני סברא בעלמ' שהיא שקולה כנגד כל המצות אלא דקולתא דמפני שאינה דבר שבחובה הוא גרם לה שאין מצות תפילין קודם לה אם כן ה"ט נמי לא מהני שתקדם למצות תפילין ואיזה שירצה יקדים. ומש"כ הנ"י ומ"מ אותן שמתעטפין בטלית גדולה כו' עד לפי שאין מעבירין על המצות דמשמע מדבריו דאין מעבירין על המצות עדיף מתדיר יפה כיון וכ"כ כן במ"מ והוכחתי זה בראיות ברורות. ומ"מ אין זה ענין לנידון דידן שהרי העליתי דמילת תנ"י לא מהני לתפילין לאקדומי לציצית משום דציצית לדבר הרשות דמי ה"נ לא מהני ה"ט להקדים תפילין לטלית גדול דלא אמרינן אין מעבירין על המצות אלא בשני מצות אבל דבר הרשות אי מקדים לה ל"ל בה דהא מותר להניח המקטורין על ראשו קודם שמיניח תפילין של יד וזה ברור לפיכך בין טלית גדול או קטן אם רצה להקדים לתפילין שפיר דמי ואם רצה להקדים תפילין להן נמי שפיר דמי ועיין מש"כ תימן י"ז גבי דהא דפסח ששחטו קודם לתמיד קודם להם משום שאין מעבירין על המצות קודם נמי הכי. כנ"ל:

(29) ש"ת אורח משפט אורח חיים סימן ג

ב"ה עיה"ק ירושלים תובב"א י"ג שבט תרפ"ד. שלו' וברכה לכבוד ידידי הרב הגדול אוצר תורה עוטה אורה מו"ה שם טוב גאגין שליט"א. אחדשה"ט באה"ר.

זה שבועות מספר הגיעוני הקונטרסים הנחמדים מספרו היקר כתר שם טוב, והנה התענגתי לראות את עבודתו הכבירה במקצע הנכבד אשר בירר לו לעבוד בו, אסף וקיבץ הרבה דברים יקרים והוסיף עליהם הערות נכונות בטוב טעם ודעת. ואקוה שספרו הנכבד יתקבל בעולם התורני והמושכלי ברב תשואות חן בעה"י, ונוצר תאנה פריה יאכל ברב כבוד לשם ולתפארת.

ומפני הטרדה הנני מוכרח לקצר, ואעיר מפני חבת הקודש במה שכתב בעמוד ו' ס"ג סק"י, בענין שתי הדיעות אם להקדים תפילין לציצית או להיפך, והשא"ר האריך בזה בסי' כ"ח וכתב דראוי להקדים תפילין לציצית משום דיש לומר דלגבי תדיר, דקיי"ל כל התדיר מחבירו קודם את חבירו, זבחים פ"ט א', אין ברור אם ציצית נקראין תדיר לגבי תפילין, שהרי לגבי לילה קיי"ל דלילה לאו זמן ציצית, וגבי תפילין קיי"ל דמה"ל לילה זמן תפילין לרוב הפוסקים, אלא דרבנן גזרו שלא להניח תפילין בלילה, ומשום גזירה דרבנן לא נפקי מכלל תדיר לגבי ציצית. ואפילו אם נאמר דשבת ויר"ט לאו זמ"ת = זמן תפילין = מה"ת = מן התורה, מ"מ מאחר שהם נוהגין בלילה מה"ת הויין תדיר לגבי ציצית דלא נהגא בלילה. ונמצא שמעלת התדיר ג"כ מכרעת באמת בתפילין לגבי ציצית, ומעלת התפילין היא יתירה מצד שהתפילין הן מוקדשין יותר מהציצית, דקיי"ל דציצית נקראין תשמישי מצוה ונזרקין ותפילין הן תשמישי קדושה ונגזזים, ונמצא שיש בתפילין שתי מעלות תדיר ומוקדש, ואפילו בלא מעלת התדיר, הרי מוקדש לבד לגבי תדיר היא ג"כ בעיא דלא איפשיטא שם בגמ' דזבחים /דף פ"ט/, והדין הוא דאיזה שירצה יקדים. ונלע"ד דבאמת יש לנו שתי מדות בקדימת המצוה אחת לגבי השניה, מדה אחת היא שכל המקודש מחבירו קודם את חבירו, וא"כ צריכין להקדים הקדושה הגדולה לפני הקדושה הקטנה, אבל לאידך גיסא אנחנו מוצאים כלל גדול שמעלין בקודש ואין מורידין, כדאמר' בברכות כ"ח ועוד כ"מ = כמה מקומות =, שמה למדין אנו שצריכין לסדר סדרי קדושה לצאת מקדושה קלה לקדושה חמורה, ולא להתחיל בקדושה חמורה ולהוריד אח"כ את המעשה לבא לידי קיום קדושה קלה, וכ"כ בשו"ע זה הטעם. אלא שהשא"ר שם כתב דלא שייך כאן מעלין בקודש מפני שזה שייך רק בדבר אחד שמשמשין בו קדושה קלה מעלין אותו לקדושה חמורה, ולא להיפך שכשמשמשין בדבר קדושה חמורה אסור להורידו לקדושה קלה, אבל בשני דברים שהם זה אחר זה לא שייך ע"ז מעלין בקודש ולא מורידין.

והנה דברי השא"ר הם מתאימין מצד הא דפרק הקומץ רבה ל"ד ב' דתפילין של יד עושין אותה של ראש ושל ראש אין עושין אותה של יד, לפי שאין מורידין מקדושה חמורה לקדושה קלה, אבל בשני נושאים אדרבה מקדימין בתחילה את המקודש טפי, ואח"כ עושין את המקודש במדרגה קלה לעומת הראשון.

והנה באמת שם במנחות /דף ל"ד/ לא נשתמשו חז"ל בלשון של מעלין בקודש ואין מורידין אלא פשוט מפני שאין מורידין מקדושה חמורה לקדושה קלה, אבל לשון מעלין בקודש ואין מורידין, שאנו מוצאין בטעמא דבית הלל לגבי נר חנוכה שמוסיף והולך, הרי שהם שתי מצות או לכה"פ = לכל הפחות = שני חלקים של מצוה שאנו חייבים לעלות בסדר עשייתן, ממדרגה קלה למדרגה חמורה ולא להיפך, משמע שאפילו בשני נושאים ג"כ אנו מחזיקין את הכלל דמעלין בקודש ולא מורידין, שהוא לכאורה סותר את הכלל דכל המקודש מחבירו קודם את חבירו. וגבי עובדא דרב ורב שילא ביומא כ' ע"ב הלא ג"כ הי' זה בשני אנשים, שבתחילה תרגם רב וכאשר נודע לרב שילא שרב הוא המתרגם א"ל ניח מר, והכוונה שיבא אדם שאינו כ"כ גדול כמו רב ויתרגם, והם לפ"ז שני נושאים ומ"מ שייך בזה מעלין בקודש ולא מורידין. אלא ד"ל שרש"י תיקן זה במה שכתב שם ב"ה ולא, שגנאי הדרשה הוא שיוירד אני ויקום פחות ממני לגומרה, משמע שרצונו בזה לקיים את הדין דמעלין בקודש ולא מורידין דוקא בנושא אחד שהוא ענין הדרשה. אמנם במגילה כ"א ב' גבי הקורא בתורה דאין פוחתין מעשרה פסוקים, ואמר' בטעמא דאחרון שקרא ד' משובח משום מעלין בקודש ולא מורידין, ושם הלא נראה שהם שני נושאים שני אנשים שקורין, ומ"מ אמר' שהולכין מקדושה קלה לקדושה חמורה, א"כ מקדימין גם בזה את הקלה לפני החמורה, ולא חוששין לומר כל המקודש מחבירו קודם את חבירו בזה להקדים דוקא את הקורא ארבעה לפני הקוראין שלשה. וכן מהא דמנחות ל"ט א' גבי כריכות תכלת ולכן אמר' דמסיים בלבן משום מעלין בקודש ולא מורידין, והרי הן מצות שאינן מעכבות זא"ז כדקיי"ל בר"פ התכלת שם, ומ"מ אמר' גם בזה הכלל דמעלין בקודש, ולא הכלל דכל המקודש מחבירו קודם את חבירו, וצריך לומר שדוקא במצות שאין להן קשר זה עם זה בזה אנחנו אומרים כל המקודש מחבירו קודם את חבירו, אבל במצוות שהן מקושרות באיזה ענין הולכין אנחנו בהן אחר הכלל של מעלין בקודש ולא מורידין. ועפ"ז יש לומר שתפילין וציצית הם מקושרין עם מצות קרית שמע, תפילין הלא קיי"ל ברכות י"ד כל הקורא ק"ש = קריאת שמע = בלא תפילין כאילו מעיד עדות שקר בעצמו, וציצית היא ג"כ קשורה עם ק"ש ע"פ הברייתא דמנחות מ"ג ב' דתניא וראיתם אותו וזכרתם ראה מצוה זו וזכור מצוה אחרת התלויה בו ואיזו זו ק"ש והתוס' שם ב"ה ואיזו כתבו דאסמכתא בעלמא היא משום דקריית שמע דרבנן, משמע דוקא למ"ד דק"ש דרבנן שהיא שיטת התוס' שם הוא דאמר' דהויה דרשא זו אסמכתא בעלמא, אבל לפי דעת רוב הפוסקים דק"ש דאורייתא, וכד' הרמב"ם דמנה אותה במנין המצות, הויה דרשא זו דרשה גמורה, א"כ יש התלות גדולה של ציצית עם ק"ש, ומאחר שהציצית עם התפילין הם שניהם קשורים במצות ק"ש הרי יש נושא אחד המחבר אותם, י"ל דבכה"ג אנו הולכים בהם אחר הכלל דמעלין בקודש ולא מורידין, ומשו"ה ציצית קודמין לתפילין כפסק השר"ע וכטעמו דמעלין בקודש.

ובפרי עץ חיים פ"ה כתב ע"פ סוד שיש בחינה שקדושת הטלית גדול היא גדולה מקדושת התפילין, וטעם מיוחד יש מה שאף ע"פ כן הציצית היא רק בגדר מצוה שתשמישיה נזרקין והתפילין הם בגדר קדושה שתשמישיה נגזזין, ועפ"ז י"ל שגם מצד הדין של כל המקודש מחבירו קודם את חבירו ג"כ יש מקום להקדמת ציצית לתפילין.

והנני בזה חותם בברכה נאמנה, תחזקנה ידי כת"ר וירומם השי"ת קרנו למעלה וימצא פרי בעמלו, לכבוד תוה"ק וכבוד מנהגי ישראל תורה ויאושר חלקו, כנה"י ונפש ידידו דוש"ת באה"ר מברכו בכל לב מהר הקודש מירושלים. הק' אברהם יצחק ה"ק.

(30) במדבר כח-כט

וביום השבת שני-כבשים בני-שנה תמימים ושני עשרים סלת מנחה בלולה בשמן ונסכו: עלת שבת בשבתו **על-עלת התמיד ונסכה:**

ובראשי חודש שכם תקריבו עליה לה' פרים בני-בקר שנים ואיל אחד כבשים בני-שנה שבעה תמימים: ושלשה עשרנים סלת מנחה בלולה בשמן לה' ונסכיהם האחד ושני עשרנים סלת מנחה בלולה בשמן לאיל האחד: ועשרן עשרון סלת מנחה בלולה בשמן לכבש האחד עליה ריח ניחוח אשה לה': ונסכיהם חצי ההין יהיה לפר ושלישית ההין לאיל ורביעת ההין לכבש וזאת עלת חודש בחדשו לחדשי השנה: ושעיר עזים אחד חטאת לה' **על-עלת**

התמיד יעשה ונסכו:

ובחדש הראשון בארבעה עשר יום לחדש פסח לה': ובחמשה עשר יום לחדש הזה חג שבעת ימים מצות יאכל: ביום הראשון מקרא-קדש כל-מלאכת עבודה לא תעשו: והקרבנות אשה עליה לה' פרים בני-בקר שנים ואיל אחד ושבעה כבשים בני-שנה תמימים יהיו לכם: ומנחתם סלת בלולה בשמן שלשה עשרנים לפר ושני עשרנים לאיל תעשו: עשרון עשרון תעשה לכבש האחד לשבעת הכבשים: ושעיר חטאת אחד לכפר עליכם: **מלבד עלת הבקר אשר לעלת התמיד תעשו את-אלה:** כאלה תעשו ליום שבעת ימים לחם אשה ריח-ניחוח לה' על-עולת התמיד יעשה ונסכו: וביום השביעי מקרא-קדש יהיה לכם כל-מלאכת עבודה לא תעשו: וביום הבכורים בהקריבכם מנחה חדשה לה' בשבעת ימים מקרא-קדש יהיה לכם כל-מלאכת עבודה לא תעשו: והקרבנות עולה לריח ניחוח לה' פרים בני-בקר שנים איל אחד שבעה כבשים בני-שנה: ומנחתם סלת בלולה בשמן שלשה עשרנים לפר האחד ושני עשרנים לאיל האחד: עשרון עשרון לכבש האחד לשבעת הכבשים: שעיר עזים אחד לכפר עליכם: **מלבד עלת התמיד ומנחתו תעשו תמימים יהיו לכם ונסכיהם:**

ובחדש השביעי באחד לחדש מקרא-קדש יהיה לכם כל-מלאכת עבודה לא תעשו יום תרועה יהיה לכם: ועשיתם עליה לריח ניחוח לה' פר בן-בקר אחד איל אחד כבשים בני-שנה שבעה תמימים: ומנחתם סלת בלולה בשמן שלשה עשרנים לפר ושני עשרנים לאיל: ועשרון אחד לכבש האחד לשבעת הכבשים: ושעיר-עזים אחד חטאת לכפר עליכם: **מלבד עלת החדש ומנחתה ועלת התמיד ומנחתה** ונסכיהם כמשפטם לריח ניחוח אשה לה': ובעשור לחדש השביעי הזה מקרא-קדש יהיה לכם ועניתם את-נפשותיכם כל-מלאכה לא תעשו: והקרבנות עליה לה' ריח ניחוח פר בן-בקר אחד איל אחד כבשים בני-שנה שבעה תמימים יהיו לכם: ומנחתם סלת בלולה בשמן שלשה עשרנים לפר ושני עשרנים לאיל האחד: עשרון עשרון לכבש האחד לשבעת הכבשים: ושעיר-עזים אחד חטאת **מלבד חטאת הכפרים ועלת התמיד** ומנחתה ונסכיהם:

ובחמשה עשר יום לחדש השביעי מקרא-קדש יהיה לכם כל-מלאכת עבודה לא תעשו וחגתם חג לה' שבעת ימים: והקרבנות עליה אשה ריח ניחוח לה' פרים בני-בקר שלשה עשר אילים שנים כבשים בני-שנה ארבעה עשר תמימים יהיו: ומנחתם סלת בלולה בשמן שלשה עשרנים לפר האחד לשלשה עשר פרים שני עשרנים לאיל האחד לשני האילים: ועשרון עשרון לכבש האחד לארבעה עשר כבשים: ושעיר-עזים אחד חטאת **מלבד עלת התמיד** ומנחתה ונסכה:

וביום השני פרים בני-בקר שנים עשר אילים שנים כבשים בני-שנה ארבעה עשר תמימים: ומנחתם ונסכיהם לפרים לאילים ולכבשים כמשפט: ושעיר-עזים אחד חטאת **מלבד עלת התמיד** ומנחתה ונסכיהם: וביום השלישי פרים עשתי-עשר אילים שנים כבשים בני-שנה ארבעה עשר תמימים: ומנחתם ונסכיהם לפרים לאילים ולכבשים כמשפט: ושעיר חטאת אחד **מלבד עלת התמיד** ומנחתה ונסכה: וביום הרביעי פרים עשרה אילים שנים כבשים בני-שנה ארבעה עשר תמימים: ומנחתם ונסכיהם לפרים לאילים ולכבשים כמשפט: ושעיר-עזים אחד חטאת **מלבד עלת התמיד** ומנחתה ונסכה: וביום החמישי פרים תשעה אילים שנים כבשים בני-שנה ארבעה עשר תמימים: ומנחתם ונסכיהם לפרים לאילים ולכבשים כמשפט: ושעיר חטאת אחד **מלבד עלת התמיד** ומנחתה ונסכה: וביום הששי פרים שמונה אילים שנים כבשים בני-שנה ארבעה עשר תמימים: ומנחתם ונסכיהם לפרים לאילים ולכבשים כמשפט: ושעיר חטאת אחד **מלבד עלת התמיד** ומנחתה ונסכה:

וביום השביעי פרים שבעה אילים שנים כבשים בני-שנה ארבעה עשר תמימים: ומנחתם ונסכיהם לפרים לאילים ולכבשים כמשפט: ושעיר חטאת אחד **מלבד עלת התמיד** ומנחתה ונסכה:

ביום השמיני עצרת תהיה לכם כל-מלאכת עבודה לא תעשו: והקרבנות עליה אשה ריח ניחוח לה' פר אחד איל אחד כבשים בני-שנה שבעה תמימים: ומנחתם ונסכיהם לפר לאיל ולכבשים כמשפט: ושעיר חטאת אחד **מלבד עלת התמיד** ומנחתה ונסכה: אלה תעשו לה' במועדיכם לבד מנדריכם ונדבתיכם לעלתיכם ולמנחתיכם ולנסכיהם ושלמיכם:

(31) ספרי במדבר כ"ח:

על עולת התמיד ונסכו – מגיד שאין מקריבים מוספים אלא בינתיים.

(32) משנה כתב יד קאופמן נזיר ז:א

כֹּהֵן גָּדוֹל וְנָזִיר אֵינָן מְטַמִּים בְּקִרְבֵּיהֶם, הָיוּ מְהֻלָּכִים בְּדֶרֶךְ וּמִצָּאוֹ מֵת מִצָּוָה, רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: יִטְמָא כֹהֵן גָּדוֹל, וְאֵל יִטְמָא נָזִיר. וְחֻכָּמִים אוֹמְרִים: יִטְמָא נָזִיר, וְאֵל יִטְמָא כֹהֵן גָּדוֹל. אָמַר לָהֶן רַבִּי אֱלִיעֶזֶר: יִטְמָא כֹהֵן, שְׂאִינוּ מְבִיא קֶרֶבֶן עַל טְמֵאתוֹ, וְאֵל יִטְמָא נָזִיר, שֶׁהוּא מְבִיא קֶרֶבֶן עַל טְמֵאתוֹ. אָמְרוּ לוֹ:

יִטְמָא נָזִיר, שֶׁקִּדְּשָׁתוֹ קִדְּשַׁת שְׁעָה, וְאֵל יִטְמָא כֹהֵן, שֶׁקִּדְּשָׁתוֹ קִדְּשַׁת עוֹלָם.

(33) ירושלמי נזיר ז:א

רַבִּי הוּנָא בְּשֵׁם רַב יוֹסֵף. אֵתִיא דְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר כְּבֵית שְׁמִי. דְּבֵית שְׁמִי אוֹמְרִים. תְּדִיר וּמִקּוּדֵשׁ תְּדִיר קוּדֵם. כֵּן רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר. תְּדִיר וּמִקּוּדֵשׁ תְּדִיר קוּדֵם.

(34) תוספתא מסכת פסחים (ליברמן) פרק י

(ב) מזגו לו כוס ראשון

בֵּית שְׁמִי אוֹ מְבָרֵךְ עַל הַיּוֹם וְאַחֵר כֵּךְ מְבָרֵךְ עַל הַיּוֹם שֶׁהוּם גּוֹרֵם לֵינן שִׁיבָא וְכִבֵּר קִדְּשׁ הַיּוֹם וְעֵדִינן יֵין לֹא בֹא וּבֵית הַלֵּל אוֹמֵר מְבָרֵךְ עַל הַיּוֹם שֶׁהֵינן גּוֹרֵם לְקִדּוּשׁ הַיּוֹם שֶׁתֹּאמַר (ג) דְּבַר אַחֵר בִּרְכַּת הַיּוֹם וּבִרְכַּת הַיּוֹם אֵינָה תְּדִירָה וְהַלְכָה כְּדַבְרֵי בֵּית הַלֵּל

(35) ברכות נא ע"ב

תֵּנוּ רַבָּנִי, דְּבָרִים שְׁבִין בֵּית שְׁמִי וּבֵית הַלֵּל בְּסֵעוּדָה: בֵּית שְׁמִי אוֹמְרִים, מְבָרֵךְ עַל הַיּוֹם וְאַחֵר כֵּךְ מְבָרֵךְ עַל הַיּוֹם, שֶׁהוּם גּוֹרֵם לֵינן שִׁיבָא וְכִבֵּר קִדְּשׁ הַיּוֹם וְעֵדִינן יֵין לֹא בֹא; וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים: מְבָרֵךְ עַל הַיּוֹם וְאַחֵר כֵּךְ מְבָרֵךְ עַל הַיּוֹם, שֶׁהֵינן גּוֹרֵם לְקִדּוּשׁ שֶׁתֹּאמַר. דְּבַר אַחֵר: בִּרְכַּת הַיּוֹם וּבִרְכַּת הַיּוֹם אֵינָה תְּדִירָה. **תְּדִיר וְשִׂאִינוּ תְּדִיר - תְּדִיר קוּדֵם.** וְהַלְכָה כְּדַבְרֵי בֵּית הַלֵּל. מֵאֵי דְּבַר אַחֵר? - וְכִי תִימָא הַתֵּם תִּרְתִּי וְהַכָּא חֲדָא - הֲכִי נִמְי תִּרְתִּי נִינְהוּ: בִּרְכַּת הַיּוֹם וּבִרְכַּת הַיּוֹם אֵינָה תְּדִירָה, תְּדִיר וְשִׂאִינוּ תְּדִיר - תְּדִיר קוּדֵם.

(36) מגילה כט ע"ב

אֵיתְמַר רֹאשׁ חֹדֶשׁ טַבַּת שְׁחַל לְהִיּוֹת בְּחוּל אָמַר רַבִּי יִצְחָק קְרוּ תִּלְתָּא בְּרֹאשׁ חֹדֶשׁ וְחַד בְּחִנּוּכָה וְרַב דִּימִי דָּמֵן חִיפָא אָמַר קְרוּ תִּלְתָּא בְּחִנּוּכָה וְחַד בְּרֹאשׁ חֹדֶשׁ. אָמַר רַבִּי מְנַי כְּוֹתִיָּה דְרַבִּי יִצְחָק נִפְחָא מְסַתְבָּרָא **תְּדִיר וְשִׂאִינוּ תְּדִיר קוּדֵם.** אָמַר רַבִּי אֲבִין כְּוֹתִיָּה דְרַב דִּימִי מְסַתְבָּרָא מִי גֵרֵם לְרַבִּיעִי שְׂיָבֵא רֹאשׁ חֹדֶשׁ הַלְכָּה רַבִּיעִי בְּרֹאשׁ חֹדֶשׁ בְּעִי מִקְרִי.

(37) סוכה נד ע"ב

מִיתִיבִי רֹאשׁ חֹדֶשׁ שְׁחַל לְהִיּוֹת בְּשַׁבָּת שִׁיר שֶׁל רֹאשׁ חֹדֶשׁ דּוּחָה שִׁיר שֶׁל שַׁבָּת וְאִי אֵיתָא לִימָא דְשַׁבָּת וְלִימָא דְרֹאשׁ חֹדֶשׁ. אָמַר רַב סְפָרָא מֵאֵי דּוּחָה דּוּחָה לְקֹדֶם וְאֵמָא **תְּדִיר וְשִׂאִינוּ תְּדִיר קוּדֵם.** אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן לִידַע שֶׁהוּקְבַע רֹאשׁ חֹדֶשׁ בְּזִמְנוֹ

(38) מסכת סופרים כ"ז:ב

בְּזִמְן שְׁחַל ר"ח טַבַּת לְהִיּוֹת בְּאֶחָד בְּשַׁבָּת בְּיוֹם רִאשׁוֹן קוֹרִין בְּעֵינֵי ר"ח תַּחֲלָה שְׁלֹשָׁה וְהַרְבִּיעִי שֶׁל חֲנוּכָה שְׁכַל הַתְּדִיר מִחֲבִירוֹ תְּדִיר קוּדֵם וְהוּא קוּדֵם אֶת חֲבִירוֹ אֲבָל בְּיוֹם שְׁנֵי אֵינוֹ כֵּן אֲלֵא קוֹרִים שְׁלֹשָׁה בְּשֶׁל ר"ח חֲנוּכָה וְהַרְבִּיעִי בְּשֶׁל ר"ח שֶׁאֵין חֲשׁוֹן חוֹדֶשׁ מִיוֹם שְׁנֵי אֲלֵא בְּזִמְן שֶׁהִשְׁנִים כְּסֻדְרָן דְר' יִצְחָק סְחוּרָה שֶׁאֵל אֶת ר' יְהוֹשֻׁעַ נִפְחָא ר"ח טַבַּת שְׁחַל לְהִיּוֹת בְּשַׁבָּת בְּמָה קוֹרִין לְעֵינֵי כְּלוֹת שְׁלָמָה וְהַמִּפְטִיר בְּשֶׁל שַׁבָּת וְר"ח חַל לְהִיּוֹת בְּחוּל קוֹרִין בְּיוֹם הַרִאשׁוֹן שְׁלֹשָׁה [בְּשֶׁל] ר"ח [וְהַרְבִּיעִי] בְּשֶׁל חֲנוּכָה **[שְׁכַל] הַתְּדִיר מִחֲבִירוֹ (תְּדִיר) קוּדֵם אֶת הַבִּירוֹ** וְהוּאִיל וְקִרָא תַּחֲלָה בְּשֶׁל ר"ח בְּיוֹם הַשְּׁנִי קוֹרָא ג' לְחֲנוּכָה וְהַרְבִּיעִי בְּשֶׁל ר"ח וּבִרְאשֵׁי חֲדָשִׁים עַד שִׁישְׁלִים (כָּל הַשִּׁיטָה) וְלִמָּה כֵּן שֶׁלֹּא בֹא הַרְבִּיעִי אֲלֵא מִחֲמַת מוֹסֵף שֶׁל ר"ח הִרִי מִפְסִיקִין לְחֲנוּכָה: